

Відкритий фінал роману дає можливість читачеві самостійно вирішити, який шлях обере Мирослава: залишитися зі звичним Вадимом, чи втекти з чоловіком, якого вона знає лише один день, але з яким їй було так комфортно. Невизначеність вибору головної героїні залишається загадкою, яка триматиме в напруженні ще довго після прочитання твору. Можливо, ці події стануть катализатором для її особистісного зростання і дозволять їй знайти внутрішню силу та рішучість змінити свою долю. Або ж Мирослава продовжить жити в старих шаблонах, дивлячись на світ через призму стереотипів, нав'язаних їй чоловіком та суспільством, не здатна вирватися з відчуженого середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Роздобудько І.В. Все що я хотіла сьогодні; Лікарняна повість. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. 240 с.

*Зоряна Птиць,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
студентка 4 курсу,
факультету філології і журналістики
Науковий керівник:
к. філол. наук, доцент С. Бородіца*

СТАНОВЛЕННЯ ПОСТМОДЕРНІЗМУ У ТВОРЧОСТІ ЛІТЕРАТУРНИХ ГУРТІВ КІНЦЯ ХХ СТОЛІТТЯ

Учасники літературних гуртів кінця ХХ століття представили іншу художню стратегію, ніж їхні попередники, проголосивши нові естетичні критерії. «Неавторитарній парадигмі цих об'єднань було притаманне ігрове ставлення до мовного знака, інтимно-особистісне сприйняття національного, а також усвідомлення парадоксальності сакрального» [1, с. 64]. Представниками постмодернізму є творчі угруповання «Пропала грамота», «Бу-Ба-Бу», «ЛуГоСад», «Нова дегенерація», Творча асоціація «500», «Музейний

провулок, 8», «Орден чину ідіотів» (ОЧІ), «Пси Святого Юра», «Червона Фіра», «БАСКИ», «OST», «Друзі Еліота», «Геракліт», «Західний вітер», «Нова Література» та інші. До постмодернізму фахівці літературно-мистецького кола відносять різноманітні стильові тенденції: заперечення традиції, універсальність тематики, змістовну позачасовість, іронічність, епатажність, пародійність, зміну повноважень автора та персонажа, культ вільної особистості, потяг до архаїки, міфу та колективного позасвідомого, спроба поєднання культурних домінант різних націй, культур, релігій, філософій [4, с. 15]. «Неоавангардисти» літературних гуртів «Бу-Ба-Бу», «Нова дегенерація», «ЛуГоСад», «Західний вітер» своєю творчістю «заперечили застарілі канони й затерті деякі художні тенденції та стильові напрями в сучасній українській поезії» [3, с. 5]. Відмінними в їхній творчості стали способи образного втілення світосприймання людиною постколоніального суспільства. Молоді митці намагались позбутись, повністю відкинути соцреалізм з його «рутиною й штампами», заперечували творчість письменників, котрі були його прихильниками. Пошук нового, орієнтування на кращі здобутки західноєвропейської літератури розкривають весь пафос творчих зусиль гуртів.

Пропала грамота», «Бу-Ба-Бу», «ЛуГоСад» з'явилися майже одночасно і відзначилися силою сміхової культури, звільнені від тоталітарного пресу. Все те, що зароджувалося на рівні заборонених «політичних» анекдотів, чорного гумору серед інтелектуалів, музикантів, художників мало значний вплив на появу гуртів, де об'єдналися незалежні думки і світогляди. Відтак основними реципієнтами переважно була молодь. У такий спосіб зароджувалася андеграундна міська культура, що існувала паралельно з офіційними спілками письменників, художників, композиторів – «своєрідний Салон Знехтуваних»

(К. Москалець). Жива традиція передачі «з вуст в уста», самовідновлення, вимогливість до чистоти й до жанру в тому числі, позначилися як переваги неофіційної культури. Все те, що з певних причин не вкладалось в норми неофіційного канону, забувалося і одразу відкидалося. В іншому, кращому, випадку ставало матеріалом для чергового анекдоту, предметом для висміювання, «цікавого глюку» ще однієї плітки [2, с. 149].

За діаспорною літературною критикою, угруповання «Бу-Ба-Бу» стало найяскравішим явищем українського постмодернізму кінця 80-х – початку 90-х років минулого століття. Дослідники зазначають, що причиною появи стала опозиція офіційно існуючій літературі соцреалізму, незадоволення літературною дійсністю, у творчості простежувалося відлуння подій того часу. Літературний гурт «ЛуГоСад» здійснив культурний переворот у свідомості українського читача, а також поетичний бунт через перегляд традиційних стилів, зображення постмодерністської картини світу (оповідної, образної, мовної та ін.). Поетичні шукання митців визначили особливості розвитку українського віршування наприкінці ХХ – початку ХХІ століття.

Літературне угруповання під назвою «Нова дегенерація» існувало в 1991-1994 рр. У поетичних творах митців наявні потік свідомості, пластичність, а також велика кількість різноманітних асоціативних рядів. Завдяки постмодерністській свідомості поети «Нової дегенерації» майстерно відтворили художній прийом «гри-як-навчання». Вони зуміли бездоганно поєднати елементи європейського постмодернізму (деформація, деструкція, багатоплощинність, театральність, мовна поліфонія, інтертекстуальність) з українською модерністською естетикою (культ свободи і митця, символічність, синтез мистецтв, умовні форми, інтелектуалізм, міфопоетика та ін.).

Новаторство літгурту полягає в тому, що митцям вдалось по-новому відтворити традиційні теми та образи: втрата ліричним героєм віри у мрію, внутрішня дисгармонія, деструкція форми і змісту, складні асоціації крізь призму депресії чи агресії.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття формується новий світоглядно-мистецький напрям – постмодернізм, який став основним художнім напрямом літератури 90-х рр. ХХ століття. Більшість дослідників вважають, що постмодернізм в українській літературі зародився у 1980-х рр. і пов'язаний з лідерами таких груп, як «Бу-Ба-Бу», «Лу-Го-Сад», «Пропала грамота», «Нова дегенерація» та інші. До сьогодні тривають дискусії стосовно змісту, художнього спрямування та хронологічних рамок постмодернізму, що свідчить про його невивченість та невизначеність у сучасному літературознавстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар-Терещенко І. Функціональні механізми літературного дискурсу 1990-х рр. *Слово і час*. 2005. №2. С. 61-71.
2. Москалець К. Діти з майданів (Група «Пропала грамота»). *Сучасність*. 1992. №5. С. 148-150.
3. Ткачук М. Поезія дев'ятдесятників: естетична стратегія й особливості розвитку. *Інтерпретації: Літературно-критичні статті, творчі портрети українських поетів ХХ століття*. Тернопіль: ТНПУ, 1999. 167 с.
4. Черненко О. Постмодернізм: український аспект. *Всесвіт*. 1998. №8-9. С. 148-151.